

FIȘA DISCIPLINEI

DISCIPLINA: PATROLOGIE ȘI LITERATURĂ PATRISTICĂ

Prof. dr. Adrian Marinescu

ANUL I - Semestrul 1

I. FINALITĂȚI

La absolvirea acestui curs, studentul:

1. Va cunoaște aspectele cele mai importante ale contribuției teologice, vieții, activității și operei celor mai importanți dintre Părinții Bisericii
2. Va avea capacitatea extragerii conținutului teologic dintr-o selecție de texte patristice;
3. va putea să folosească potrivit *lexicul teologic fundamental* (grecesc, latinesc și românesc) folosit de Sfinții Părinți în operele lor;
4. Va cunoaște cele mai semnificative titluri ale literaturii de specialitate (inclusiv în limba română) corespunzătoare temelor abordate în cadrul cursului;
5. Va avea cunoștințe elementare și fundamentale legate de așa-numita „Introducere în Patrologie”, dobândite în special în cadrul orelor de seminar (1. *Abrevieri uzuale folosite în cercetarea patristică.* 2. *Noțiunea de Părinte bisericesc.* 3. *Patrologia: istorie, obiect de studiu, domeniu de cercetare, împărțirea materiei, raportul ei cu Istoria literaturii creștine și celelalte domenii de cercetare teologice.* 4. *Istoriografia bisericească, sursă de prim ordin a informațiilor cu privire la Sfinții Părinți și la literatura receptată de către Biserică.* 5. *Manuale de Patrologie, colecții și ediții de text patristic, literatură auxiliară.* 6. *Școli patristice ortodoxe.* 7. *Raportul textului scripturistic cu cel patristic. Genurile literare patristice.* 8. *Actualitatea, autoritatea și importanța Sfinților Părinți pentru Biserică, teologia ortodoxă și omul de astăzi).*

II. OBIECTIVE SPECIFICE

1. Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniul general teologic.
2. Tematica cursului, dispusă pe (grupuri de) autori și pe epoci, va permite înțelegerea atât a aspectelor filologice și istorice legate de opera patristică, cât și a dezvoltării în istorie a teologiei Sfinților Părinți.
3. Studentul va fi informat asupra vieții, operei, a unor teme teologice și a unor termeni grecești și latinești mai importanți care țin de principalii Părinți ai Bisericii.
4. Se va face inițierea în lectura textelor patristice, pentru a scoate în evidență interesul pentru reflecția teologică.
5. În cadrul orelor de seminar, în afara susținerii unor referate, se va face o *introducere practică asupra principalelor instrumente de lucru ale domeniului patristic.*
6. Fiecare student are obligația să susțină un referat într-unul din cele 4 semestru de studiu.
7. Studenții care doresc realizarea unei teze de licență la disciplina Patrologie și literatură patristică trebuie să realizeze și o lucrare de seminar, care va fi luată

în considerare la activitatea de seminar din semestrul în care aceasta este predată.

III. MODALITĂȚI DE REALIZARE

Expunerea, analiza, conversația, problematizarea.

IV. EVALUAREA STUDENȚILOR

Evaluarea parțială (formativă), cu măsuri de ameliorare, realizată prin aprecierea răspunsurilor orale.

Evaluarea finală (sumativă – cumulativă) realizată prin colocviu și examen.

V. TEMATICA CURSULUI (ȘI SEMINARULUI)

Cursul este centrat pe figurile majore ale literaturii patristice și pe operele lor cele mai semnificative. Prezentarea acestora este cea cronologică (în funcție de data morții) dar și pe grupuri geografice, teologice și filologice. Primează cea dintâi. Atenția se va opri asupra *contribuției teologice* a fiecărui autor în parte, încercând indicarea *elementelor de noutate* pe care le aduce în mersul istoric al teologiei și totodată al Bisericii.

Studenții vor fi puși în contact cu textul patristic în special în cadrul orelor de seminar, unde vor avea de parcurs cu atenție, conform unor norme și metode dinainte stabilite, un pachet de texte patristice dinainte selectat. La sfârșitul fiecărei întâlniri, profesorul indică studenților programul de lectură și eventual anumite teme de efectuat individual sau pe (sub)grupe de studiu în vederea familiarizării cu principalele instrumente de lucru ale patrologului și cu temele și aspectele teologice dezbătute în cadrul cursului.

Participantul la curs nu trebuie în mod obligatoriu să fi urmat înainte cursuri de specializare în domenii auxiliare Patrologiei, însă în cadrul cursului vor fi solicitate competențe și vor fi expuse informații mai ales din domeniile istoriei Bisericii, filologiei clasice (greacă și latină), literaturii și teologiei dogmatice și ascetico-mistice. Cursul se desfășoară de-a lungul a 4 semestre, în anii I și II de studiu al Teologiei Ortodoxe. La sfârșitul fiecărui semestru de studiu studentul va face proba capacității sale prin punctajul acumulat la orele de seminar (30%), care-i va permite să susțină un examen din materia de curs (70%).

Elemente introductive în Patrologie (Păr. bis. vs scriitorul bisericesc și scriitorul creștin, Patrologia vs Istoria literaturii creștine, lit. patristică vs lit. creștină, împărțirea în epoci a Patrologiei, teologia patristică, obiective curs, metodologie, modul examinării).

Literatura patristică din primele trei secole (genuri literare, contribuție teologică, etape și autori mai importanți). *Părinții apostolici*: reprezentanți, caracteristici ale literaturii scrise de Părinții Apostolici, problematica autenticității operelor și teologiei lor (lucrări și scriitori pseudo-apostolici). Sf. Clement Romanul și Sf. Policarp al Smirnei.

1. Sf. Ignatie Teoforul.
2. *Părinții apologeți*: reprezentanți, caracteristici ale literaturii scrise de Părinții Apologeți, problematica autorilor numiți „apologeți” și a teologiei lor. Sf. Teofil al Antiohiei.
3. Sf. Iustin Martirul și Filosoful
4. Sf. Meliton de Sardes

5. Sf. Irineu al Lyonului
6. Sf. Ipolit Romanul
7. *Părinții preniceeni*: reprezentanți, caracteristici. Sf. Ciprian al Cartaginei
8. Sf. Dionisie cel Mare al Alexandriei
9. Sf. Grigorie Taumaturgul
10. Teologia patristică la încheierea unei epoci (sec. I-III). Sf. Metodiul de Olimp
11. Secolul așa-numit „de aur” al literaturii patristice (sec. IV): reprezentanți, caracteristici ale teologiei și literaturii patristice din această perioadă. Sf. Ilarie de Pictavium
12. Sf. Atanasie cel Mare și contribuția sa teologică

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ:

- Pr. Coman I.G., *Patrologie*, vol. 1-3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984-1985-1988.
- Moreschini C., Norelli E., *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. 1, 2₁, Ed. Polirom, Iași, 2001-2004.
- Papadopoulos S., *Patrologia*, vol. I, II/1, Ed. Bizantină, București, 2007-2009.
- Rus R., *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Ed. Lidia, București, 2003.
- Arhid. Voicu C., *Patrologie*, vol. I, II, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

ANUL I - Semestrul 2

I. FINALITĂȚI

La absolvirea acestui curs, studentul:

1. Va cunoaște aspectele cele mai importante ale contribuției teologice, vieții, activității și operei celor mai importanți dintre Părinții Bisericii.
2. Va avea capacitatea extragerii conținutului teologic dintr-o selecție de texte patristice;
3. Va putea să folosească potrivit *lexicul teologic fundamental* (grecesc, latinesc și românesc) folosit de Sfinții Părinți în operele lor;
4. Va cunoaște cele mai semnificative titluri ale literaturii de specialitate (inclusiv în limba română) corespunzătoare temelor abordate în cadrul cursului.

II. OBIECTIVE SPECIFICE

1. Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri din domeniul general teologic.
2. Tematica cursului, dispusă pe (grupuri de) autori și pe epoci, permite înțelegerea atât a aspectelor filologice și istorice legate de opera patristică, cât și a *dezvoltării în istorie a teologiei Sfinților Părinți*.
3. Studentul va fi informat asupra vieții, operei, a unor teme teologice și a unor termeni grecești și latinești mai importanți care țin de principalii Părinți ai Bisericii.
4. În cadrul seminarului, în afara susținerii unor referate, se va face *inițierea în lectura textelor patristice*, pentru a scoate în evidență interesul pentru reflecția

teologică. Fiecare student are obligația să susțină un referat într-unul din cele 4 semestru de studiu.

5. Studenții care doresc realizarea unei teze de licență la disciplina Patrologie și literatură patristică trebuie să realizeze și o lucrare de seminar, care va fi luată în considerare la activitatea de seminar din semestrul în care aceasta este predată.

III. MODALITĂȚI DE REALIZARE

Expunerea, analiza, conversația, problematizarea.

IV. EVALUAREA STUDENȚILOR

Evaluarea parțială (formativă), cu măsuri de ameliorare, realizată prin aprecierea răspunsurilor orale.

Evaluarea finală (sumativă – cumulativă) realizată prin colocviu și examen.

V. TEMATICA CURSULUI

Cursul este centrat pe figurile majore ale literaturii patristice și pe operele lor cele mai semnificative. Prezentarea acestora este cea cronologică (în funcție de data morții) dar și pe grupuri geografice, teologice și filologice. Primează cea dintâi. Atenția se va opri asupra *contribuției teologice* a fiecărui autor în parte, încercând indicarea *elementelor de noutate* pe care le aduce în mersul istoric al teologiei și totodată al Bisericii.

Studenții vor fi puși în contact cu textul patristic în special în cadrul orelor de seminar, unde vor avea de parcurs cu atenție, conform unor norme și metode dinainte stabilite, un pachet de texte patristice dinainte selectat. La sfârșitul fiecărei întâlniri, profesorul indică studenților programul de lectură și eventual anumite teme de efectuat individual sau pe (sub)grupe de studiu în vederea familiarizării cu principalele instrumente de lucru ale patrologului și cu temele și aspectele teologice dezbătute în cadrul cursului.

Participantul la curs nu trebuie în mod obligatoriu să fi urmat înainte cursuri de specializare în domenii auxiliare Patrologiei, însă în cadrul cursului vor fi solicitate competențe și vor fi expuse informații mai ales din domeniile istoriei Bisericii, filologiei clasice (greacă și latină), literaturii și teologiei dogmatice și ascetico-mistice.

Cursul se desfășoară de-a lungul a 4 semestre, în anii I și II de studiu al Teologiei Ortodoxe. La sfârșitul fiecărui semestru de studiu studentul va face proba capacității sale prin punctajul acumulat la orele de seminar (30%), care-i va permite să susțină un examen din materia de curs (70%).

1. Introducere. Sf. Chiril al Ierusalimului
2. *Părinții capadocieni*: reprezentanți, caracteristici, contribuție teologică. Sf. Vasile cel Mare
3. Sf. Grigorie Teologul
4. Sf. Grigorie de Nyssa
5. Sf. Epifanie de Salamina
6. *Începuturile literaturii monastic-ascetice*: caracteristici, reprezentanți. Sf. Macarie cel Mare
7. Sf. Isidor Pelusiotul

8. *Premisele unei noi epoci patristice*. Sf. Ioan Gură de Aur
9. Sf. Chiril din Alexandria
10. *Părinții latini: reprezentanți*. Sf. Ambrozie cel Mare
11. Fer. Augustin și Fer. Ieronim
12. Sf. Vincențiu de Lerini
13. Sf. Benedict de Nursia și Sf. Grigorie Dialogul
14. Sf. Isidor de Sevilla

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ:

- Pr. Coman I.G., *Patrologie*, vol. 3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988.
- Moreschini C., Norelli E., *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. 2₁, 2₂, Ed. Polirom, Iași, 2004.
- Papadopoulos S., *Patrologia*, vol. II/2, III/1, III/2 Ed. Bizantină, București, 2009-2015.
- Rus R., *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Ed. Lidia, București, 2003.
- Arhid. Voicu C., *Patrologie*, vol. II, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

ANUL II - Semestrul 1

I. FINALITĂȚI

La absolvirea acestui curs, studentul:

1. Va cunoaște aspectele cele mai importante ale contribuției teologice, vieții, activității și operei celor mai importanți dintre Părinții Bisericii;
2. Va avea capacitatea extragerii conținutului teologic dintr-o selecție de texte patristice;
3. Va putea să folosească potrivit *lexicul teologic fundamental* (grecesc, latinesc și românesc) folosit de Sfinții Părinți în operele lor;
4. Va cunoaște cele mai semnificative titluri ale literaturii de specialitate (inclusiv în limba română) corespunzătoare temelor abordate în cadrul cursului.

II. OBIECTIVE SPECIFICE

Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniul general teologic. Tematica cursului, dispusă pe (grupuri de) autori și pe epoci, permite înțelegerea atât a aspectelor filologice și istorice legate de opera patristică, cât și a dezvoltării în istorie a teologiei Sfinților Părinți. Studentul va fi informat asupra vieții, operei, a unor teme teologice și a unor termeni grecești și latinești mai importanți care țin de principalii Părinți ai Bisericii. Se va face inițierea în lectura textelor patristice, pentru a scoate în evidență interesul pentru reflecția teologică. În cadrul orelor de seminar, în afara susținerii unor referate, se va face lectura unor texte patristice, având ca obiectiv metodele și teoria interpretării textului inspirat. Fiecare student are obligația să susțină un referat într-unul din cele 4 semestru de studiu. Studenții care doresc realizarea unei teze de licență la disciplina Patrologie și literatură patristică trebuie să realizeze și o lucrare de seminar, care va fi luată în considerare la activitatea de seminar din semestrul în care aceasta este predată.

III. MODALITĂȚI DE REALIZARE

Expunerea, analiza, conversația, problematizarea.

IV. EVALUAREA STUDENȚILOR

Evaluarea parțială (formativă), cu măsuri de ameliorare, realizată prin aprecierea răspunsurilor orale.

Evaluarea finală (sumativă - cumulativă) realizată prin colocviu și examen.

V. TEMATICA CURSULUI

Cursul este centrat pe figurile majore ale literaturii patristice și pe operele lor cele mai semnificative. Prezentarea acestora este cea cronologică (în funcție de data morții) dar și pe grupuri geografice, teologice și filologice. Primează cea dintâi. Atenția se va opri asupra *contribuției teologice* a fiecărui autor în parte, încercând indicarea *elementelor de noutate* pe care le aduce în mersul istoric al teologiei și totodată al Bisericii.

Studenții vor fi puși în contact cu textul patristic în special în cadrul orelor de seminar, unde vor avea de parcurs cu atenție, conform unor norme și metode dinainte stabilite, un pachet de texte patristice dinainte selectat. La sfârșitul fiecărei întâlniri, profesorul indică studenților programul de lectură și eventual anumite teme de efectuat individual sau pe (sub)grupe de studiu în vederea familiarizării cu

principalele instrumente de lucru ale patrologului și cu temele și aspectele teologice dezbătute în cadrul cursului.

Participantul la curs nu trebuie în mod obligatoriu să fi urmat înainte cursuri de specializare în domenii auxiliare Patrologiei, însă în cadrul cursului vor fi solicitate competențe și vor fi expuse informații mai ales din domeniile istoriei Bisericii, filologiei clasice (greacă și latină), literaturii și teologiei dogmatice și ascetico-mistice.

Cursul se desfășoară de-a lungul a 4 semestre, în anii I și II de studiu al Teologiei Ortodoxe. La sfârșitul fiecărui semestru de studiu studentul va face proba capacității sale prin punctajul acumulat la orele de seminar (30%), care-i va permite să susțină un examen din materia de curs (70%).

1. Părinții străromâni. Sf. Ioan Casian
2. Sf. Dionisie Exiguul
3. Sf. Niceta de Remesiana
4. Sf. Dionisie Areopagitul
5. Sf. Maxim Mărturisitorul
6. *Părinții sirieni* (scurtă introducere, reprezentanți, genuri literare, contribuție teologică). Sf. Efrem Sirul
7. Sf. Isaac Sirul
8. *Părinții sinaiți* (scurtă introducere și prezentare a reprezentanților acestei grupe de Părinți, a genurilor literare pe care ei le reprezintă și a contribuției lor teologice: Sf. Nil Sinaitul, Sf. Isihie Sinaitul, Sf. Filotei Sinaitul; Patericul sinait; Maticul sinait; Relatările referitoare la Sfinții Mucenici din Sinai)
9. Sf. Ioan Scărarul
10. Sf. Anastasie Sinaitul
11. *Părinții melozi ai Bisericii* (scurtă introducere, reprezentanți, genuri literare, contribuție teologică). Sf. Andrei Cretanul. Sf. Roman Melodul
12. Sf. Teodor Studitul
13. Sf. Ioan Damaschin
14. Concluzii la încheierea primului mileniu patristic

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ:

- Pr. Coman I.G., *Scriitorii bisericești din epoca străromână*, coll. Biblioteca Teologică, nr. 1, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
- Moreschini C., Norelli E., *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. 2₂, Ed. Polirom, Iași, 2004.
- Rus R., *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Ed. Lidia, București, 2003.
- Arhid. Voicu C., *Patrologie*, vol. III, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
- Chială S., *Isaac Sirianul. Asceză singuratică și milă fără sfârșit*, Ed. Deisis, Sibiu, 2012.
- Pr. Louth A., *Ioan Damaschinul. Tradiție și originalitate în teologia bizantină*, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.

- Chryssavgis J., *Sfântul Ioan Scărarul. De la Pustia egipteană la Muntele Sinaiului*, Ed. Sophia, București, 2005.

ANUL II - Semestrul 2

I. FINALITĂȚI

La absolvirea acestui curs, studentul:

- va cunoaște aspectele cele mai importante ale contribuției teologice, vieții, activității și operei celor mai importanți dintre Părinții Bisericii
- va avea capacitatea extragerii conținutului teologic dintr-o selecție de texte patristice;
- va putea să folosească potrivit *lexicul teologic fundamental* (grecesc, latinesc și românesc) folosit de Sfinții Părinți în operele lor;
- va cunoaște cele mai semnificative titluri ale literaturii de specialitate (inclusiv în limba română) corespunzătoare temelor abordate în cadrul cursului.

II. OBIECTIVE SPECIFICE

Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniul general teologic. Tematica cursului, dispusă pe (grupuri de) autori și pe epoci, permite înțelegerea atât a aspectelor filologice și istorice legate de opera patristică, cât și a dezvoltării în istorie a teologiei Sfinților Părinți. Studentul va fi informat asupra vieții, operei, a unor teme teologice și a unor termeni grecești și, eventual, latinești mai importanți care țin de principalii Părinți ai Bisericii. Se va face inițierea în lectura textelor patristice, pentru a scoate în evidență interesul pentru reflecția teologică. În cadrul orelor de seminar, în afara susținerii unor referate, se va face lectura unor texte patristice târzii și moderne, accentuând actualitatea și importanța temelor teologice pe care acestea le dezbate și compatibilitatea cu restul textelor patristice. Fiecare student are obligația să susțină un referat într-unul din cele 4 semestru de studiu. Studenții care doresc realizarea unei teze de licență la disciplina Patrologie și literatură patristică trebuie să realizeze și o lucrare de seminar, care va fi luată în considerare la activitatea de seminar din semestrul în care aceasta este predată.

III. MODALITĂȚI DE REALIZARE

Expunerea, analiza, conversația, problematizarea.

IV. EVALUAREA STUDENȚILOR

- Evaluarea parțială (formativă), cu măsuri de ameliorare, realizată prin aprecierea răspunsurilor orale.
- Evaluarea finală (sumativă - cumulativă) realizată prin colocviu și examen.

V. TEMATICA CURSULUI

Cursul este centrat pe figurile majore ale literaturii patristice și pe operele lor cele mai semnificative. Prezentarea acestora este cea cronologică (în funcție de data morții) dar și pe grupuri geografice, teologice și filologice. Primează cea dintâi. Atenția se va opri asupra *contribuției teologice* a fiecărui autor în parte, încercând

indicarea *elementelor de noutate* pe care le aduce în mersul istoric al teologiei și totodată al Bisericii.

Studentii vor fi puși în contact cu textul patristic în special în cadrul orelor de seminar, unde vor avea de parcurs cu atenție, conform unor norme și metode dinainte stabilite, un pachet de texte patristice dinainte selectat. La sfârșitul fiecărei întâlniri, profesorul indică studenților programul de lectură și eventual anumite teme de efectuat individual sau pe (sub)grupe de studiu în vederea familiarizării cu principalele instrumente de lucru ale patrologului și cu temele și aspectele teologice dezbătute în cadrul cursului.

Participantul la curs nu trebuie în mod obligatoriu să fi urmat înainte cursuri de specializare în domeniul auxiliare Patrologiei, însă în cadrul cursului vor fi solicitate competențe și vor fi expuse informații mai ales din domeniile istoriei Bisericii, filologiei clasice (greacă și latină), literaturii și teologiei dogmatice și ascetico-mistice.

Cursul se desfășoară de-a lungul a 4 semestre, în anii I și II de studiu al Teologiei Ortodoxe. La sfârșitul fiecărui semestru de studiu studentul va face proba capacității sale prin punctajul acumulat la orele de seminar (30%), care-i va permite să susțină un examen din materia de curs (70%).

1. Introducere. Literatura patristică din cel de-al doilea mileniu (caracteristici, reprezentanți, curente teologice – școli patristice, genuri literare predominante, contribuție teologică)
2. Sf. Simeon Noul Teolog
3. Cuv. Nichita Stethatos
4. *Părinții isihăști*. Cuv. Teolipt al Filadelfiei
5. Sf. Grigorie Sinaitul
6. Sf. Grigorie Palama
7. Sf. Filotei Kokkinos
8. Sf. Nicolae Cabasila
9. Sf. Simeon al Tesalonicului
10. *Părinții antiunioniști*. Sf. Marcu Eugenicul
11. Sf. Maxim Grecul
12. Sf. Paisie Velicikovski
13. *Părinții colivazi*. Sf. Nicodim Aghioritul (ci informații despre Cuv. Vasile de la Poiana Mărului și opera sa)
14. Teologia patristică în modernitate: patristic, post-patristic, neo-patristic

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ:

- Arhid. Voicu C., *Patrologie*, vol. I, II, III, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
- Arhiep. Basile Krivoscheine, *În lumina lui Hristos. Sfântul Simeon Noul Teolog (949-1022). Viața – Spiritualitatea – Învățătura*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.
- Sf. Simeon Noul Teolog, *Scrieri*, vol. I-IV, Ed. Deisis, Sibiu, 2001-2003-2001-2006.
- Teolipt al Filadelfiei, *Despre viața ascunsă în Dumnezeu. Cuvinte duhovnicești, imne și scrisori*, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.

- Sf. Grigorie Palama, *Opere complete*, vol. II, Ed. Gândul Aprins, București, 2013.
- John Meyendorff, *Sfântul Grigorie Palamas și mistica ortodoxă*, Ed. Humanitas, București, 2007.
- Sf. Grigorie Palama, *Omilii*, vol. 1, Ed. Anastasia, București, 2000.
- Sf. Grigorie Palama, *Omilii*, vol. 2, Ed. Anastasia, București, 2004.
- Sf. Grigorie Palama, *Omilii*, vol. 3, Ed. Anastasia, București, 2007.
- Sf. Grigorie Palama, *Epistole dogmatice*, vol. I, Ed. Anastasia, București, 2009.
- Grigorie Palama, *Scrieri*, vol. I, Ed. Deisis, Sibiu, 2009.
- Grigorie Palama, *Scrieri*, vol. II, Ed. Deisis, Sibiu, 2005.
- Visarion Episcopul Tulcii, *Învățătura mariologică a Sfântului Nicolae Cabasila în spiritualitatea ortodoxă a secolului al XIV-lea*, Ed. Basilica, București, 2012.
- Nicolae Cabasila, *Scrieri*, vol. I, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.
- Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009.
- Sf. Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii, cu Explicarea Sfintei Liturghii după Sf. Nicolae Cabasila* de Pr. Ene Braniște, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
- Sf. Simeon al Tesalonicului, *Erminia dumnezeiescului Simbol al credinței ortodoxe*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
- *Viața și nevoințele celui între Sfinți Părintelui nostru Marcu Evghenicul*, Ed. Cartea Ortodoxă / Ed. Egumenița, f.a.
- Sf. Marcu Evghenicul, *Opere*, vol. I, Ed. Pateres, București, 2009.
- Sf. Marcu Evghenicul, *Opere*, vol. II, Ed. Gândul Aprins, București, 2014.
- Konstantinos Karaisaridis, *Viața și opera Sf. Nicodim Aghioritul*, Ed. Anastasia, București, 2000.
- Elia Citterio, *Nicodim Aghioritul. Personalitatea – opera – învățătura ascetică și mistică*, Ed. Deisis, Sibiu, 2001.
- Serghie Cetfericov, *Paisie, Starețul Mănăstirii Neamțului din Moldova. Viața, învățătura și influența lui asupra Bisericii Ortodoxe*, Ed. Nemira, București, 2002.